

ony został umieszczenia tego znaleziska datowanego na fazę D okresu ryzynskiego. Miała ona bliźniacze odniesienie z brązową ryzynką w kształcie stylizowanej głowy pantery. Przewidywany tego typu odniesienie z terenów Europy Środkowej, Wschodniej i Północnej, znajdujące się natomiast w Europie Zachodniej na obszarze Gali i Germanii od połowy II do połowy III w. n.e. Wskazówki epigraficzne umieszczone zostały w warstwie kulturowej obszaru ryzynskich nad Renem m. in. Zugmantel, Dieckhoff, Kienast, a data umieszczenia litera — około 200 z. n.e. — stanowiła dla nich terminus ante quem. Fakt umieszczenia umieszczonej brązowej na brązowym żelaznym, wyprodukowanej z wszelkimi prawdopodobieństwami w środowiskach lokalnych, potwierdza dotychczasowe spostrzeżenia o silnych więzach tych ziem z terenami Gali i Germanii.

W odwołanej dyskusji prowadzącej się poza godzinę zakończenia obrad udział wzięli: prof. dr hab. K. Godłowski, prof. dr hab. R. Kierkowski, doc. dr hab. J. Kienast, doc. dr hab. A. Wierzbicki, doc. dr hab. J. Włodarczyk, dr A. Sadowska, dr J. Trykowski, dr P. Kaczmarek. Potwierdziła ona prawdziwość organizatorów z komisją przedłożoną na komisjach forum naukowych, nie tylko w zakresie epigrafiki archeologicznej i krajoznawstwa, ale także w odniesieniu do badań problematyki ryzynskiej w Europie. Obrady zakończyła przemówienie prelegenta Dyrektora IMA doc. dr hab. K. Dobrowolskiego i dr L. Pasterka-Gut, który w ostatnich okresach poświęcał się głównie sprawom z zakresu archeologii, a organizatorem sympozjum na sprawnie przygotowanie całej imprezy.

Anna Paszko-Orzechowska

SESJA NAUKOWA NA TEMAT „BADANIA HISTORII TECHNOLOGII WYROBÓW ŻELAZNYCH NA ZIEMIACH POLSKICH”

W związku z przygotowywaną syntezą poświęconą historii technologii żelaza na ziemiach polskich w okresie starożytności i we wczesnym średniowieczu Instytut Odlewnictwa razem z Instytutem Archeologii UJ w dniu 18 II 1977 zorganizował sesję pt. „Badania historii technologii wyrobów żelaznych na ziemiach polskich”. Sesja ta miała na celu przedstawienie rozwoju i metody metaloznawczych badań starożytnych i wczesnośredniowiecznych przedmiotów żelaznych uzyskiwanych na drodze wykopalisk na ziemiach polskich oraz ich ocenę archeologiczną.

Prof. dr hab. Jerzy Piaskowski wygłosił dwa referaty pt. „Rozwój metaloznawczych badań dawnych przedmiotów żelaznych w kraju i za granicą” oraz „Metody metaloznawczych badań dawnych przedmiotów żelaznych”. W pierwszym omówiono metaloznawcze badania przedmiotów żelaznych od pierwszych prób podejmowanych pod koniec XIX w. do dnia dzisiejszego, natomiast w drugim referacie zwrócono uwagę na prawidłowość pobierania próbek, zespół przeprowadzonych analiz oraz na kryteria pozwalające na prawidłową identyfikację procesów technologicznych.

Z kolei prof. dr hab. Kazimierz Godłowski przedstawił referat pt. „Niektóre aspekty archeologicznej interpretacji badań metaloznawczych starożytnych i wczesnośredniowiecznych przedmiotów żelaznych z obszaru Polski”, mający na celu wskazanie, w jakim stopniu wyniki badań metaloznawczych są wykorzystane w badaniach archeologicznych, np. przy identyfikacji przedmiotów żelaznych pochodzących z regionalnych ośrodków produkcji czy w badaniach nad procesami rozprzestrzeniania wyrobów o cechach „żelaza świętokrzyskiego”.

Po wygłoszonych referatach nastąpiła dyskusja, w której zwrócono uwagę, że właśnie badania metaloznawcze przyczyniły się do uznania niektórych mieczów za importy, z drugiej strony mimo rozwoju tych badań nie potrafimy, np. w wypad-

ku niektórych przedmiotów wchodzących w skład uzbrojenia kultury przeworskiej, wskazać na ośrodki, gdzie je produkowano.

Postulowano również zwiększenie archeologicznych prac terenowych poświęconych osadom w rejonie ośrodka świętokrzyskiego. Następnie zwrócono uwagę, że nowe możliwości interpretacyjne w badaniach nad starożytnymi ośrodkami produkcji żelaza mogą przynieść badania ośrodka metalurgicznego pod Warszawą.

Wygłoszone referaty wraz z obszernymi bibliografiami zostały powielone.

Renata Madyda-Legutko

ZIEMIE NADWARCIANSKIE W PRADZIEJACH I W ŚWIETLE BADAŃ TERENOWYCH 1973-1974 R.

Pod powyższym tytułem odbyła się w dniach 24-26 lutego 1977 r. w salach konferencyjnych Muzeum Archeologicznego w Poznaniu sesja naukowa wraz z towarzyszącą jej wystawą „Badania wykopaliskowe poznańskiego ośrodka archeologicznego w latach 1973-1974”. Sesję zorganizowały Komisja Archeologiczna Oddziału PAN w Poznaniu i Komisja Archeologiczna PTPN przy współpracy Zakładu Archeologii Wielkopolski IHKM PAN, Katedry Archeologii UAM, Muzeum Archeologicznego i Pracowni Konserwacji Zabytków Instytutu archeologicznego. W sesji udział wzięło ogółem 106 osób, głównie z Poznania, a także z innych ośrodków archeologicznych.

Sesję inaugurował prezes PTPN, prof. dr hab. Edward Kaczmarski, a modlił prezes Oddziału PAN w Poznaniu, prof. dr hab. Gerard Labuda.

Omowy poświęcały w szczególności Poprzedziło je wstępne posiedzenie plenarne, na którym referat informacyjny o celu i zakresie sesji wygłosił J. Zak. Następnie A. Dymarsowski przedstawił referat „Badania poznańskiego ośrodka archeologicznego poza Kujawami i Wielkopolską”, mający na celu ukazanie polskiej działalności poznańskiego ośrodka archeologicznego w zakresie badań terenowych w szczególności na Pomorzu, w Bułgarii oraz w Afryce.

W każdej sesji referat o problematyce badań poprzedzał zbiór komunikatów; w tym celu komunikaty stanowiły się czołową egzemplifikacją omawianego referatu. Było to również w dotychczasowej praktyce archeologicznych sesji sprawozdawczych.

Treść obrad poprzedzających sesji przedstawiała się następująco:

Sesja I (zakończ. sesyjki): referat M. Kabaniewicza „Badania nad paleniskami i osadami na stanowiskach nadwarciańskich” oraz 4 komunikaty.

Sesja II (zakończ. sesyjki): referat T. Witaszkiego „Badania nad osadami i wczesną epiką brązu na stanowiskach nadwarciańskich” i 3 komunikaty.

Sesja III (zakończ. sesyjki): referat E. Bukowskiego „Badania nad kulturą łufową i pomorską” oraz 11 komunikatów.

Sesja IV (zakończ. sesyjki): referat E. Kuzniarskiej „Badania nad kulturą piśmowieloletnią i wpływów rzymskich: planowany referat E. Janusza „Badania nad kulturą piśmowieloletnią i rzymską (ok. V w. n.e.) na stanowiskach nadwarciańskich” nie został wygłoszony; przedstawiono jedynie 12 komunikatów.

Sesja V (zakończ. sesyjki): referat E. Kuzniarskiej „Badania nad wczesnym średniowieczem na stanowiskach nadwarciańskich” i 11 komunikatów.

Sesja VI (zakończ. sesyjki): referat W. Blaszczaka „Jednostki kultury piśmowieloletniej i osadów nowożytnych (XII/XIII-XVII w.) na stanowiskach nadwarciańskich” oraz 7 komunikatów.

Po przedstawieniu referatu i poproszonych mu komunikatów nastąpiła dyskusja.